

Αἱ διὰ τὸν λιμένα ἔργασίαι ἤρξαντο χαραχθείσης τῆς γραμμῆς τοῦ σιδηροδρόμου, ὅστις θὰ μεταφέρῃ τὴν πέτραν. Βραδύτερον θέλω μεταδώσει ὑμῖν λεπτομερεστέρας πληροφορίας περὶ τοῦ ἔργου τούτου, ὅπερ μέλλει κατὰ πολὺ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ μέλλοντος τῆς πόλεως.

Ἄγόρευτος

ΦΩΤΕΙΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Μία ποιήτρια ἀπέθανε καὶ ἐκηδεύετο προχθές. Ποιήτρια παρ' ἡμῖν, ὅπου τὸ γυναικεῖον φύλλον οὐδόλως ἢ ἐλάχιστα ἐπιδίδεται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς φιλολογίας καὶ τῆς ποιήσεως. ἦτο ἀρκετὸς τίτλος ὅπως διεγείρῃ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κοινού. Καὶ ἡ **Φωτεινὴ Οἰκονομίδου** εἶνε ἡ μόνη ἐν μέσῳ ἡμῶν, ἥτις, ἀνεξαρτήτως τῆς φιλολογικῆς ἀξίας τῶν στίχων τῆς, ἐξωτερικέως ἀπασάν τὴν πονεμένην ψυχὴν τῆς ἐπ' αὐτῶν μετ' ἀνδρικῆς εὐθαρσίας. Καὶ τὴν ἐκήδευσαν ἐν μέσῳ ἐκτάκτου παγερότητις· μετρημένοι, οὔτε δέκα δὲν ἦσαν οἱ συνοδεύσαντες τὸ παρθενικὸν τῆς λείψανον· ἂν τὸ κοινόν, ἐν ᾧ ἔζη, δὲν ἐγνώριζεν ἢ μετ' ἀδιαφορίας ἀνεγίνωσκε τοὺς στίχους τῆς, δὲν ἔσχε κἀν ὁ θάνατός τῆς οὐδὲ τῶν ἄλλων θανάτων τὴν κοινὴν μοῖραν παρ' ἡμῖν νὰ διεγείρῃ ἐν ἀπροσδοκίῳ τροπῇ, τὸ δάκρυ καὶ τὴν συγκίνησιν. Ποῦ ἦτο προχθές ἡ νεότης; ποῦ ἦσαν οἱ ποιηταὶ μας; ποῦ ἦσαν οἱ σύλλογοι τῶν ὁποίων ἦτο μέλος; Ὁ μὲν *Παργασὸς* ἐφείσθη ὀλίγων ἀνθέων διὰ τῆς μουσολήπτου κόρης τὸ μέτωπον, ἐκ φόβου μὴ πτωχύνῃ τὴν προσεχῆ ἀνθολογικὴν του ἔκθεσιν· ὁ δὲ ἀναμικρὸς *Βύρων*, οὐ τινοὺς ἄλλοτε τακτικώτατα ἐπλήρου τὸ δμῶνυμον περιοδικόν διὰ τῶν μελισμάτων τῆς, δὲν ἐνόησε τὸν θάνατόν τῆς, θυμωμένος ἴσως ἀκόμη ἀπὸ τὰς ἀνορθογραφίας τῶν ὕπηρε τῶν—γραμματέων του. Καὶ μόνος ὁ ἐκδότης τῆς *Ποικίλης Στοᾶς* κ. Ἀρσένης ἀντεπροσώπευσε τὴν εὐγνωμοσύνην, διὰ τῆς ἀποθέσεως στεφάνου καὶ τῆς ἀναγνώσεως θερμοῦ ἀποχαιρετισμοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Ἀλλὰ μᾶς παραμυθεῖ καὶ τις ἰδέα ὅτι ἄγνωστος παραμεινας ὁ θάνατός τῆς δὲν ἐπέτροψεν εἰς τοὺς πλείστους νὰ διατεθῶσι προσκικόντως· διότι καὶ ἐκ τῶν πρωϊνῶν ἐφημερίδων κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κηδείας μόνη ἡ *Νέα Ἐφημερίς* ἐν ὀλίγοις μᾶς ἐπέδωκεν ἀκριβῆ καὶ τρυφεράν τὴν εἰκόνα τῆς ἀποθανούσης.

Ἡ Φωτεινὴ Οἰκονομίδου ἀπέθανεν ἀνυμνέσις, νέα. Ἐξ ὅλων ἀπομεινωμένη τῆς λοιπῆς πολυτύρου κοινωνίας τῶν συρμῶν καὶ τῶν περιπάτων, ἐν τῇ ἀφανείᾳ τοῦ παρθενικοῦ αὐτῆς κοιτῶνος, ὅστις ἦτο συγχρόνως καὶ τὸ ποιητικόν αὐτῆς σπουδαστήριον. Ἡ κἀπως ὑπέμετρως τοῦ σώματος αὐτῆς εὐσαρκία περιέργως ἀντετίθετο πρὸς τὴν ρωμαντικὴν φθισικότητα τῶν στίχων τῆς καὶ παρίστα ὠριμωτέραν τοῦ ὄντος τὴν ἡλικίαν τῆς· ἀλλ' ἡ μορφή τῆς ἦτο γλυκύτης ὄλη καὶ ἔκφρασις, μαρμάρου εἶχε στιλνότητα τὸ μέτωπόν τῆς καὶ ὁ λόγος τῆς ἐξόχως εὐφραδής.

Ἡ λύρα τῆς Φωτεινῆς μίαν μόνην ἐνέχει χορδὴν, καὶ ἡ μόνη αὐτῇ χορδῇ ἀκαταπαύστως κρονομένη παρέχει τὸ κυριώτερον ἐλάττωμα εἰς τὴν ποίησίν τῆς· τὴν μονοτονίαν. Ἡ ποίησίς τῆς εἶνε ὑπὲρ τὸ δέον προσωπική· σφαιρεῖται ποικιλίας αἰσθημάτων καὶ θεμάτων, δὲν ἔχει δρόσον,

δὲν ἔχει γραφικότητα· ἀκόμη καὶ ἡ καθαρεύουσα γλῶσσά τῆς κακῶς ἐπιδραῖ ἐπὶ τῆς τρυφερότητος αὐτῆς. Ἀλλ' ἂν αἱ ἀτέλειαι αὗται παρίστανται εἰς τὸ ἐταστικὸν ὄμμα τοῦ καλλιτέχνου, ἀρκεῖ διὰ τὸν εὐαίσθητον ἀναγνώτην ἢ μία καὶ ὑψίστη ἀρετὴ τῶν στίχων τῆς· τὸ αἶσθημα· διότι ἡ χορδῇ ἐκείνη, ἐφ' ἧς κινεῖ τὸ ἐμπνευσμένον πλῆκτρον τῆς, εἶνε ὁ πόνος.

Τὰ κράτιστα τῶν κατὰ καιροὺς δημοσιευομένων καὶ ἀτάκτως ἐν περιοδικοῖς κατεσπαρμένων ποιημάτων τῆς εἶνε, καθ' ἡμᾶς τὸ *Τί ἔχω*, καὶ *Εἰς προάφως λευκαρθεῖσαν τριχα*. Ὡς δεῖγμα δὲ χαρακτηριστικώτατον τῆς ὅλης αὐτῆς ποιήσεως καταχωρίζομεν τὸ κατωτέρω ἀνεκδοτὸν αὐτῆς ποίημα, πρὸ ἐτῶν ἀπευθυνθὲν πρὸς ἓνα τῶν ἤδη συνεργατῶν τοῦ *Μη Χάρεσαι*.

Τῷ νεαρῷ ποιητῇ Κ. Π.

Ἐποῖος πόνος μύχιος τὸ στήθος μου βαρύνει,
Τί προκαλεῖ τὸ δάκρυ μου ἰκράτητον νὰ ρεῖ,
Πῶς ἡ ζωὴ μου ὡς λαμπρὰς πρὸ τοῦ καιροῦ τῆς φθίνει,
Ἐποῖον τὴν ψυχὴν μου πῦρ φλογίζει καὶ ἐκκαίει,
Μὴ ἐρωτᾷς· ἠρώτησαν πρὸ σοῦ πολλοὶ καὶ ἄλλοι.
Τὸ μυστικόν μου ἄφησε σιγὴ νὰ περιβάλλῃ.

Ἐντὸς στενῆς που φυλακῆς δεσμώτης ἂν στεναῖζῃ,
Πτηνὸν κλεισθὲν ἐντὸς κλωβοῦ ἐὰν πενθίμως ψάλλῃ,
Ἄρτιον ἂν εἰς λέαντος τοῦ ὄνυχας σφαδᾷζῃ,
Πνιγόμενος ἐὰν κραυγὰς ἀπελπισίας βάλλῃ,
Θὰ ἐρωτήσης διατί; ἀλλ' οἴμοι! τί χαράπτω!
Ἄρτιν ὁ χάρτης νὰ λαλῇ, ἐνῶ τὰ χεῖλη φράττω!

Σιγὴ καὶ πλέον μὴ ποτε κάνεις μὲ ἐρωτήσῃ·
Συνέχω μόλις τὴν ψυχὴν νὰ ἀνοιχθῇ ἐτοιμῆν. . .
Φοβοῦμαι, ναι, τὴν σιωπὴν μὴ αἰφνιδίως λύσῃ
Καὶ εἶπῃ ποῖα φαίνομαι. . . καὶ εἶπῃ ποῖα ἤμην. . .
Μὴ μ' ἐρωτᾷτε· ἄκουσα τὸ πᾶν θ' ἀποκαλύψω. . .
Ἀφῆσατε ὡς ἐκρυπτον τοὺς πόνους μου νὰ κρύψω.

Μὲ λέξεις δὲν ἐκφράζεται ἡ τῆς ψυχῆς δόδνη·
Εἶνε κακὸς διερμηνεύς ἡ γλῶσσα τῆς καρδίας·
Τὸ χεῖλος ἄφες ἄφρονον ὡς ἔμμεν νὰ μείνῃ,
Εἰς βαθύ σκοτὸς δὲν ἀρκεῖ φῶς ἀμυδρὰς λυχνίας·
Ναί· ὅ,τι εἶπω, ἀσθενῶς τί ἔχω θὰ ἐκφράσῃ·
Σιγὴ, σιγὴ καλλίτερον τὰ πάντα ἄς σκεπάσῃ.

Ἀθήναι, 28 Νοεμβρίου 1875

Φωτεινὴ Οἰκονομίδου

Ἐὸ κωφὸς θάνατος, τοσάκις ἐπικληθεὶς ὑπὸ τῆς λύρας τῆς, δὲν ἐκώφευσε· καὶ ἤδ' ἡ αἰωνία σιγὴ σκεπάζει τὰ πάντα. Ἀλλ' ἡ σκιὰ τοῦ μνήματος διαχύνει ἐπὶ τῆς ἀτυχοῦς αὐτῆς Σαπφοῦς φῶς, ὅπερ ἡ ζωὴ τῆς δὲν ἤρκει νὰ διαχύσῃ μᾶς ἀποκαλύπτει, ὅτι ποιητρίαις ὄντως καρδία ἐπαλλεν ὑπὸ τὰ στήθη τῆς, καὶ ὅτι τοὺς στίχους τῆς ἐνέπνεεν ἡ ἀλήθεια.

Ὁνουλουλοῦ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΕΙΤΑΙ

τοῖς ἡμετέροις πελάταις καὶ τῷ κοινῷ ὅτι τὸ παρὰ τοῖς Χαυτείοις ὑποκατάστημα ἡμῶν, τὸ ὑπὸ τῶν **υἱῶν Κεφαλοποδῶν** διευθυνόμενον, δὲν πωλεῖ τὸν γνήσιον τῆς ἡμετέρας ἐταιρίας οἶνον, ἀλλὰ νοθεύει αὐτὸν δι' ἄλλων οἴνων.

Γ. Ἀμπαζόπουλος καὶ Σα.